

Πεπραγμένα 6ου Μουσικολογικού και Ψαλτικού Συνεδρίου

/ [Πεμπτουσία](#)

Πραγματοποιήθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία, εξαιρετικά υψηλό επιστημονικό ενδιαφέρον και μεγάλη συμμετοχή στην Αθήνα, στο διάστημα 21 - 23 Οκτωβρίου 2015, το 6ο Διεθνές Μουσικολογικό και Ψαλτικό Συνέδριο, με το επίκαιρο θέμα: «Οι τρεις Διδάσκαλοι, Χρύσανθος, Γρηγόριος, Χουρμούζιος και η Νέα Μέθοδος Σημειογραφίας».

Το Συνέδριο πραγματοποιήθηκε από το Ίδρυμα Βυζαντινής Μουσικολογίας, σε συνδιοργάνωση με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, υπό την ευλογία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου και με την οικονομική υποστήριξη της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

«Θεωρία και Πράξη τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης»

ς' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΟ
Ἀθήνα, 21-23 Ὀκτωβρίου 2015

«Οἱ τρεῖς Διδάσκαλοι:
Χρῦσανδος, Γρηγόριος, Χουρμούζιος
καὶ ἡ Νέα Μέθοδος Σημειογραφίας.
200ῆ ἐπέτειος: 1814/15–2015»

Ἡ Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ, εἶχε ἀξιόλογη καὶ πολυπρόσωπη ἐκπροσώπηση στο Συνέδριο με τὸν Τομέα Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ Μουσικολογίας. Ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις ἔκαναν οἱ: Κωνσταντῖνος Χαρ. Καραγκούνης Ἐπίκουρος Καθηγητῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Κωστής Δρυγιανάκης, συνθέτης, μελετητῆς, ἀνθρωπολόγος, ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς καὶ Κωνσταντῖνος Σαΐτης υποψήφιος διδάκτωρ Θεολογίας, με εἰδίκευση στὴν Βυζαντινὴ Μουσικολογία, ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Τομέα Ψαλτικῆς καὶ Λαμπαδάριος τοῦ Ι. Ν. Ἀγ. Ἀχιλλεῖου Λαρίσης.

Οι εργασίες του Συνεδρίου έλαβαν χώρα στο κατάμεστο αμφιθέατρο «Αλ. Αργυριάδης» του κεντρικού Κτιρίου του Πανεπιστημίου, καθώς και στο κτίριο Κωστής Παλαμάς.

Χαιρετισμούς απηύθυναν:

Εκ μέρους της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και του Αρχιεπισκόπου, ο αιδεσιμολογιότατος π. Δημήτριος Νίκου, ο οποίος μεταξύ άλλων ευχήθηκε τα επιστημονικά συμπεράσματα του Συνεδρίου να είναι ψυχωφελή για κλήρο και λαό.

Εκ μέρους του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας ο Πρόεδρός του κ. Γρηγόριος Στάθης, Ομότιμος Καθηγητής Βυζαντινής Μουσικολογίας, ο οποίος και χαρακτήρισε το Συνέδριο σημαντικό γεγονός, καθώς είναι το 3ο της εξαετίας 2009 - 2015, στην διάρκεια της οποίας όπως ο ίδιος είπε «μεγάλη και πολλαπλή κρίση έπεσε σαν σύννεφο μεγάλο και ζοφερό και σκέπασε και τον όμορφό μας τόπο, την Ελλάδα. Γεγονότα όπως το παρόν Συνέδριο είναι ξανοίγματα στον ουρανό και φωτεινές αναλαμπές, που θέλουν να κρατήσουν το πνεύμα ξάγρυπνο, και την βούληση σταθερή για συνέχιση και νέα δημιουργία». «Το θαύμα, όπως χαρακτηριστικά επεσήμανε, πάντοτε συντελείται, αρκεί να θέλεις και να μπορείς να το δείς, ή και να το προκαλείς κιόλας». Προσέδωσε στο συνέδριο «επετειακό χαρακτήρα», όπως γίνεται φανερό και από τον τίτλο του.

Χαιρετισμό απηύθυνε επίσης ο Γραμματέας του Ιδρύματος Αχιλλεύς Χαλδαιάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο οποίος και κήρυξε την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου και προήδρευσε της πρώτης Συνεδρίας.

Εκ μέρους του ΕΚΠΑ και της Πανεπιστημιακής κοινότητας χαιρετισμό απηύθυνε η Κοσμήτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής κα Ελένη Καραμαλέγκου, η οποία επεσήμανε την διττή υπόσταση του Συνεδρίου, επιστημονική - ιστορική και καλλιτεχνική, έκανε ιδιαίτερη μνεία του χαμηλού μέσου όρου ηλικίας των συμμετεχόντων και χαρακτήρισε το Συνέδριο «Θεσμό» και «Διεθνές σημείο αναφοράς», καθώς αξιοσημείωτη υπήρξε και η συμμετοχή επιστημόνων από δέκα χώρες του εξωτερικού.

Ακολουθεί επιγραμματική αναφορά στις επιστημονικές ανακοινώσεις και τα συμπεράσματα του Συνεδρίου, καθώς προσεχώς αναμένεται η έκδοση του τόμου των πρακτικών με τις αναλυτικές εισηγήσεις.

Η θεματική της πρώτης ημέρας εργασιών του Συνεδρίου, αφορούσε στην ιστορική και κοινωνικοπολιτική εξέλιξη της μετάβασης από την παλαιά στην νέα μέθοδο αναλυτικής σημειογραφίας και την διεπιστημονική έρευνα που ασχολείται με τα μουσικοθεωρητικά ζητήματα της μεταρρύθμισης και περιελάμβανε τις

Επιστημονικές Ανακοινώσεις των: Χαραλάμπος Σπυρίδη, Καθηγητού Μουσικής Ακουστικής, Πληροφορικής του ΤΜΣ της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αντωνίου Κωνσταντινίδη, Διδάκτορας Μουσικολογίας, μουσικοκριτικού, Θωμά Αποστολόπουλου, Επίκουρου Καθηγητού ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Κωνσταντίνου Χαρ. Καραγκούνη, Επίκουρου Καθηγητού Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών, Μαρίας Αλεξάνδρου, Επίκουρου Καθηγήτριας του ΤΜΣ, του ΑΠΘ, π. Ιωσήφ Κουτσούρη, π. Νεκτάριου Πάρη, Επίκουρου Καθηγητού του ΤΜΣ του ΑΠΘ και Συμεών Κανάκη Μεταπτυχιακού Φοιτητή, Μιχαήλ Μαντζανά, Αντωνίου Αλυγιζάκη, τ. Καθηγητού του ΤΜΣ, του ΠΑ.ΜΑΚ, Εμμανουήλ Γιαννόπουλου, Λέκτορας ΤΜΣ του ΑΠΘ, Επίκουρου Καθηγητού Της Α.Ε.Α «Βελλάς» Ιωαννίνων, Γεωργίου Κωνσταντίνου, Διδάκτορας Μουσικολογίας, Φλώρας Κρητικού, Λέκτορας ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Άννας Μεσολωρά, υποψήφιας διδάκτορας, Παναγιώτη Παναγιωτίδη διδάκτορας Θεολογίας και Αριστείδη Μπαζμαδέλη και π. Γεωργίου Σταθόπουλου.

Η πρώτη ημέρα εργασιών του Συνεδρίου έκλεισε στην μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τον χαιρετισμό του Πρυτάνεως του ΕΚΠΑ καθηγητού κ. Μελετίου - Αθανασίου Δημοπούλου, και την κεντρική εισήγηση του κ. Γρηγορίου Θ. Στάθη με θέμα: «Οι τρεις και η Νέα Μέθοδος της Ψαλτικής μας Τέχνης».

Η βραδυά έκλεισε μουσικά, με τον Χορό Ψαλτών «Οι Μαϊστορες της ψαλτικής Τέχνης», με χοράρχη τον Αχιλλέα Χαλδαιάκη. Ο Χορός ερμήνευσε τον χερουβικό Ύμνο Οι τα χερουβίμ, μέλος Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος (+ 1841), σε ήχο α΄.

Η Δεύτερη ημέρα εργασιών του Συνεδρίου περιελάμβανε τις επιστημονικές ανακοινώσεις των εισηγητών που ήρθαν στην Ελλάδα από το εξωτερικό, κυρίως αναφέρθηκαν στην διάδοση της νέας μεθόδου στις χώρες των Βαλκανίων και της Ευρώπης γενικότερα, και ήταν οι: Evgenia Ignatenko, Διδάκτορας και Επίκουρη καθηγήτρια της Εθνικής Μουσικής Ακαδημίας της Ουκρανίας, Galina Alekseeva, Διδάκτωρ Μουσικολογίας, Καθηγήτρια του Ομοσπονδιακού Πανεπιστημίου Άπω Ανατολής, και Πρόεδρος του Συμβουλίου Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου του Βλαδιβοστόκ, Yulia Artamonova, ανεξάρτητη επιστήμων από την Ρωσία η οποία ζει και εργάζεται στην Σερβία. Jaakko Oikarinen, Λέκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αν. Φιλανδίας, Asen Atanasov, Ερευνητής Μουσικολόγος της Ακαδημίας Μουσικών σπουδών της Βουλγαρίας, Ivan Dimitrov, Ομότιμος Καθηγητής του ΕΚΠΑ, και Επίτιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Σόφιας, Andrey Kasabov, Dimitri Kumbarski, Gordana Blagojevic, Διδάκτωρ Εθνομουσικολογίας και Ανθρωπολογίας, Ανώτερο επιστημονικό στέλεχος του Εθνογραφικού Ινστιτούτου της Σερβικής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών.

Περιελάμβανε επίσης και τις επιστημονικές ανακοινώσεις των: Κωστή Δρυγιαννάκη, συνθέτη, μελετητή, ανθρωπολόγου, επιστημονικού Συνεργάτη του Τομέα Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, Ναυσικάς Τσιμά, Πέτρου Παπαεμμανουήλ, Κωνσταντίνου Σαΐτη υποψήφιου διδάκτορος Θεολογίας, με ειδίκευση στην Βυζαντινή Μουσικολογία, επιστημονικού συνεργάτη του Τομέα Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικολογίας της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου, και Λαμπαδαρίου του Ι. Ν. Αγ. Αχιλλείου Λαρίσης, Κωνσταντίνου Κατσίκη, Διδάκτορος Βυζαντινής Αρχαιολογίας, Κωνσταντίνου Σιάχου, Ιστορικού, μεταπτυχιακού φοιτητή ΕΚΠΑ.

Η δεύτερη μέρα εργασιών του Συνεδρίου έκλεισε στον Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής της οδού Ακαδημίας, με Ψαλτική εκδήλωση στην οποία συμμετείχαν:

Ο Χορός Ψαλτών του Συλλόγου Ιεροψαλτών Κορίνθου «Κυριακός ο υμνογράφος», με χοράρχη τον Αναστάσιο Γκιούλη.

Η χορωδία της Σχολής Εκκλησιαστικής Μουσικής της Αρχιεπισκοπής της Μπάτσκας «Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός», με χοράρχη τον ιεροδ. Ιερόθεο.

Οι εργασίες της Τρίτης ημέρας του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν στην κατάμεστη επίσης αίθουσα του κτιρίου «Κωστής Παλαμάς», και περιελάμβανε τις επιστημονικές ανακοινώσεις των: Γεωργίου Σμάνη, Μιλτιάδη Παππά, Διδάκτορας Μουσικολογίας, Δημοσθένους Φιστουρή, Παντελεήμονος Ζαφείρη, Εθνομουσικολόγου, Σεβαστής Μαζέρα, Μουσικολόγου, πιανίστας, Διδάκτορας

Βυζαντινής Μουσικολογίας, Κωνσταντίνου Λανάρα, Μουσικοδιδασκάλου, Αχιλλέως Χαλδαιάκη, Αναπληρωτή Καθηγητή ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Βασιλείου Σαλτερή, Ιωάννη Λιάκου, Διδάκτορας Μουσικολογίας, Επίκουρου καθηγητού της ΑΕΑ «Βελλάς» Ιωαννίνων, Ιωάννου Αρβανίτη, Διδάκτορας Μουσικολογίας, Βασιλείου Βασιλείου, Διδάκτορας Βυζ. Μουσικολογίας, Μιχαήλ Στρομπάκη, Επίκουρου Καθηγητή της ΑΕΑ Κρήτης, Αντωνίου Αετόπουλου, Costin Moisil, University of Music, Bucharest, Peasant Museum και Αντωνίου Μιχελουδάκη.

Κατόπιν τούτων ο καθηγητής κ. Γρηγόριος Στάθης αφού ευχαρίστησε όσους εργάσθηκαν για την οργάνωση και διεκπεραίωση του Συνεδρίου, τους εισηγητές, τις πρυτανικές αρχές, τις χορωδίες που κόσμησαν το Συνέδριο με τις ψαλμωδίες τους καθώς επίσης και όσους φιλόμους το παρακολούθησαν, κήρυξε το πέρας των εργασιών του 6ου Διεθνούς Μουσικολογικού και Ψαλτικού Συνεδρίου και ανακοίνωσε τον τίτλο του επόμενου, του 7ου δηλαδή Συνεδρίου, ο οποίος θα είναι «Μορφολογία και Αισθητική της Ψαλτικής Τέχνης».

Η τρίτη και τελευταία ημέρα εργασιών έκλεισε μουσικά με την συμμετοχή των δύο χορών ψαλτών, που τίμησαν και λάμπρυναν με την συμμετοχή τους τις εργασίες του Συνεδρίου και ήταν:

Ο Χορός Ψαλτών «Οι Δομέστικοι της Δράμας» με χοράρχη τον Γρηγόριο Παπαεμμανουήλ.

Ο Χορός Ψαλτών «Οι Φιλαθωνίται», με χοράρχη τον Δημήτριο Μανούση.